

„aproape” actriță — care dovedește un surprinzător bun-simț, convertit într-un fel de filosofie asupra propriei ei vieți (aceasta, în evidentă absență a unor replici, totul obținut prin modulațiile timbrului vocal și printr-o conduită caracteristică omului care se răzgîndește la puțină vreme după ce începe a face ceva sau a se purta cumva).

Sigur, toată atenția și simpatia ne sînt dirijate de text spre Mirandolina și Fabrizio — băiatul bun la toate din han. Dana Tomiță întruchipează, în personajul hanğiței, toate datele cerute de text; frumusețe, cinste, viclenie, diplomatie, capriciu femeiesc bine manevrat și generozitate care pretinde a fi din plin răsplătită. Interpreta satisface exigențele partituri și reușește să estompeze, cu o grație discretă, convenționalul soluțiilor la care au obligat-o textul și regia, înscrîindu-și în palmares o izbîndă acori-cească. Marcel Anghel aduce în scenă un îndrăgostit înalt cît ușa, solid și stingaci în patetismul său sentimental, așa cum poate fi numai un adolescent care s-a plimbat cu trotineta. Indrăgostitul așîlat de avantajele prezumtive ale celorlalți candidați și înfuriat de obligația — dealtfel, „profesională” — de a fi discret, politicoș și îndatoritor, nu putea fi, în interpretarea lui Marcel Anghel, decît un gafeur naiv, un semi-clovn, caraghios

dar și înduioșător, care uimește publicul cu suita de gaguri dezlîntuite pornind de la cele mai simple situații, cu puțință. Altminteri brav și bărbat plin de importanță prezenței sale — atunci cînd îi vine bine —, Fabrizio-Anghel e la fel de lesnicioasă victimă ca oricare foarte proaspăt viitor mire!

Montarea acestei piese a permis tinerei scenografe Rodica Porumbel să dea măsura talentului ei. Decorul conceput de ea este o structură etajată, care îngăduie personajelor o varietate de umple parcursuri, atît pe verticală cît și pe orizontală. Spațiul scenei devine, astfel, un loc al coborîrilor, urcușurilor și traversărilor de tot felul, prilejuind gaguri de mișcare și de comportament.

Structura de pe scenă figurează nu numai clădirea hanului, ci și ierarhia valorilor morale: hanğița, în momentul supremului asalt dat de Cavalerul di Ripafratta, se refugiază în etajul-foișor, la maximă altitudine; toate cancanurile, birfele, pîndele amoroase se petrec la parter, într-o mișurare perpetuă etc.

Spectacolul cu **Hanğița** are cel puțin meritul că, atrăgînd publicul, este în același timp comedie de moravuri, de gaguri, comedie bulevardieră și act de cultură teatrală.

Paul Cornel CHITIC

PRIN TEATRELE DIN ȚARA

TEATRUL PENTRU COPII ȘI TINERET DIN IAȘI

O microstagiune revelatorie

O microstagiune a Teatrului pentru copii și tineret din Iași ne-a oferit, la sfîrșitul anului trecut, o binevenită ocazie de a discuta despre profilul, succesele și limitele acestui teatru, oarecum singular — prin multe dintre fațetele activității sale — în contextul mișcării noastre teatrale, chiar și al acelei părți a ei destinate publicului tînăr. Cu o istorie „vechie” de 36 de ani, prezent în mod constant la festivalurile organizate de A.T.M. la Piatra Neamț sau Focșani sau la reuniunile marionetiștilor, apreciat și distins la edițiile succesive ale Festivalului na-

țional „Cîntarea României”, Teatrul pentru copii și tineret din Iași (director, Natalia Dănăilă) și-a cucerit, în timp, un renume și peste hotare, atît prin turnee efectuate pe meridiane și paralele îndepărtate (din Franța pînă în India), cît și prin participarea sa — viu elogiată — la festivaluri internaționale ale spectacolelor pentru copii, la Charleville-Mézières (Franța) sau la Mistelbach (Austria). Nu am amintit înîmplător succesele obținute în străinătate; ele au evidențiat o trăsătură specifică acestui teatru. Nu atît laudele primite (meritate, dealtfel) m-au interesat — laude a recoltat aproape fiecare trupă românească de teatru în tur-neu —, cît faptul că, în toate publicațiile pe care le-am cercetat, de cele mai diferite preocupări și tendințe, aprecierile conțineau un punct comun: capacitatea trupei ieșene de a trece imediat rampa, de a comunica — în aparentă fără dificultăți — cu spectatorii, copii sau adulți, surmontînd barierele de limbaj, tradiție, mediu etno-socio-cultural.

„Mary Poppins”
— un spectacol
de fantezie
și bun-gust...

Aici, în această pulverizare a ecranului invizibil dintre scenă și sală, în contactul stabilit atât de prompt, de cele mai multe ori, între actori și spectatori (cam facil citeodată, vor spune unii), rezidă unul dintre atuurile pe care își întemeiază originalitatea Teatrul pentru copii și tineret din Iași. Poți să fii sau nu de acord cu o anume opțiune repertorială, poți să fii sau nu ciștigat de o modalitate de spectacol, dar nu se poate să nu recunoști teatrului meritul de a fi știut să-și ciștige și să-și cultive publicul, să facă din el un invidiabil partener de joc.

Spectacolele văzute în microstagiunea ieșeană, situate pe trepte valorice diferite, justifică aceste aserțiuni. Doar trei dintre ele — *Comedie cu războinicți* de Ion Hurlui (regia, Constantin Brehnescu ; scenografia, George Dorosenco), *Mary Poppins*, comedie muzicală de Silvia Kerim, versiune liberă după Pamela Travers (regia, Natalia Dănăilă ; scenografia, Marfa Axente ; muzica, Cristian Misievici) și *Cu Cenușăreasa... la bal*, adaptare după Frații Grimm de Constantin Brehnescu (regia, Constantin Brehnescu ; scenografia, Marfa Axente) — sînt premiere recente. Altele — *Albă ca zăpada*, adaptare după Frații Grimm de Ion Agachi (regia, Constantin Brehnescu ; scenografia, Hristofenia Cazacu) sau *Elefânțelul curios* de Nina Cassian (regia și scenografia, Constantin Brehnescu ; muzica, Sabin Pautza) — sînt succese ale unor stagioni trecute, revelatoare însă prin prospețimea pe care și-o mențin, prin succesul constant în rîndul spectatorilor. O altă premieră originală, aflată în repertoriul curent, *Cine-i oare Făt-Frumos?* de Iuliu Rațiu (regia și scenografia, Constantin Brehnescu), prezentată, nu cu mult timp în urmă, în

cadruul primei ediții a Festivalului de la Focșani (text și spectacol cărora eu, unul, nu le acord o importanță excesivă, dar care au întrunit aprecierile unor colegi ai mei), a fost răsplătită cu două premii I în ediția 1982—1983 a Festivalului național „Cîntarea României”.

În ceea ce privește stilul acestor spectacole, o trăsătură comună este coexistența în scenă a actorului-interpret cu păpușa, aceasta din urmă, fie de dimensiuni tradiționale, fie supradimensionată (cel mai adesea). Se știe, această coexistență actor-păpușă este astăzi „mărul discordiei” în lumea marionetiștilor de pretutindeni. „Puriștii” și „integriștii” (cum să-i numesc altfel ?) se ceartă virtuos, acuzîndu-se reciproc de denaturări și de lipsă de imaginație. Bineînțeles că nici o tabără nu are dreptate, în absolutismul ei, că nu formula asigură spectacolului viabilitatea artistică, ci măsura în care această formulă devine coerentă, funcțională, parte integrantă a unei idei creatoare. La Iași, simbioza dintre actor și păpușă și — mai mult decît atât — dintre procedeele „clasice”, muzică, dans, pantomimă și (nu în ultimul rînd) „păpușărie” se practică de mulți ani, a devenit chiar un fel de „credo” artistic al colectivului, și are drept consecință — de la o stagiune la alta — rezultate tot mai notabile. Și dacă la începuturi, poate, elementul hibrid era mai des și mai ușor reperabil, pe parcurs au ciștigat în pondere spectacolele în care simbioza se vădește organică, firească, necesară.

Revenînd la premierele văzute recent, voi nota — în fugă numai — cîteva impresii. *Comedie cu războinicți* mi s-a părut a fi un text prea compozit, prea destrămat între nenumărate sugestii și direc-

**Cristina Anca
Clubotariu
cintă și dansează
în „Mary Poppins“**

și pentru a avea unitate și valoare dramatică reală. Pornind de la o parafrază după *Broaștele* lui Aristofan, el înserează — în interpretare liberă — mituri celebre (Sisif, de pildă) și anecdotă născocite ad-hoc, într-un simplism al relatării care amintește de culegerile de „Reader's digest“. Montarea nu depășește anvergura textului, actorii „copilărindu-se“ în scenă cam jenați, rareori și cu haz. *Cu Cenușăreasa... la bal*, spectacol conceput inițial pentru o scenă „en rond“, este o încercare de antrenare cit mai completă a spectatorilor în jocul celor din scenă (de aici, amplexarea deosebită pe care o au scenele de bal). Încercarea este reușită parțial, căci spectacolul se joacă deocamdată pe o scenă clasică, dar intenția rămâne valabilă, iar câteva dintre realizările actricești, ca și nota generală de parodie ușoară, de amuzament spumos, sînt de reținut.

În sfîrșit, *Mary Poppins*: este spectacolul care exprimă cel mai bine, în acest moment, posibilitățile reale ale trupei. Valabilitatea principiului simbiotic pe care îl discutăm mai înainte, și genul de opțiune repertorială care, între aceste coordonate obiective, are cele mai multe șanse de reușită. (Aș adăuga, din aceleași considerente, și *Elefanțelul curios*, mai vechi.) Este un spectacol debordant de fantezie și bun-gust, respirînd o vitalitate și o bună-dispoziție neîntrerupte, cu soluții scenice ingenioase, pline de umor, cu o tentă de lirism schițată în filigran. Se cîntă și se dansează în *Mary Poppins*, decorul și costumele au un rol foarte important în mizanscenă, joacă și ele, actorii se dovedesc o echipă perfect armonizată, păpușile sînt la înălțimea partenerilor... vii. Întreaga montare este o delectare. Cîteva momente sînt de-a dreptul antologice (cel al „vacii care și-a pierdut steaua“, ca să mă limitez la un singur

exemplu). Voi cita, cu îndreptățire, întreaga distribuție, în frunte cu interpreta rolului titular, Cristina Anca Clubotariu (un veritabil „pivot“ al măi tuturor reprezentațiilor teatrului): Simona Agachi, Tomița Hoge, Mircea Sava, Nina Dimitriu, Liviu Smântănică, Constantin Amuntenței, Doina Iaranczewicz, Emilia Piăținaru, Gabriela Dobrescu. Dealtfel, puțini actori marcanți, văzuți în spectacolele microstagionii, au rămas în afara acestei distribuții — poate Ion Agachi, Nicolăe Brehnescu, Orțansa Stănescu, Constantin Ciofu. Celor citați pînă aici li se cuvine neapărat adăugat și cel care semnează de obicei sculptura scenică — un fel de „fac-totum“ al teatrului — Virgil Străistaru.

Credința mea este că Teatrul pentru copii și tineret din Iași și-a găsit o formulă proprie de existență, în aria spectacolului românesc. O formulă care produce și decepții, dar și succese care o validează. În curînd, va fi terminată construcția unei noi clădiri a teatrului (afaltă într-un stadiu avansat), care va constitui — este de așteptat și normal — un nou motiv de ambiție pentru acest harnic și prea modest colectiv. O trupă care a realizat *Mary Poppins* și *Elefanțelul curios* este capabilă oricînd de noi izbînzii.

Vizitînd șantierul noii clădiri a teatrului, mă gîndeam că, în perspectiva Anului Internațional al Tineretului, această sală modernă, perfect utilată, ar putea prilejui manifestări teatrale semnificative la care, alături de teatrul-gazdă, ar fi binevenită participarea Teatrului „Ion Creangă“, a Teatrului „Tăndărică“, a Teatrului Tineretului din Piatra Neamț, a tuturor forțelor tinere — regizori, actori, scenografi — din teatrele țării.

Dinu KIVU